Vietnamese Cutting Terms: An Ethnosemantic Study

Rujiwan Laophairoj

Faculty of Liberal Arts
Ubon Ratchathani University, Thailand
E-mail:pormin_anne@hotmail.com

Abstract

This article aims to collect terms referring to 'cutting' used in Vietnamese and analyze semantic elements of those terms by applying componential analysis theory proposed by Nida (1979). The researcher collects the Vietnamese cutting terms from Vietnamese dictionaries, and informants.

Results of the study reveal that there are 21 terms that are meant to cutting in Vietnamese. Those terms can be categorized into four categories; types of items being cut, attributes of items being cut, tools being used for cutting, and purposes of cutting. Each category consists of different components that differentiates meanings of those 21 terms.

The study also suggests that majority of the cutting terms involve cooking, yet there are some 'cutting' terms that refer to the Vietnamese daily life. This study thus shades light on points of view which are realized through Vietnamese language as well as develop understandings on language and culture of different groups.

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมคำที่มีความหมายถึง "ตัด" ในภาษาเวียดนาม และวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำที่มีความหมายถึง "ตัด" โดยใช้ทฤษฎีใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมาย (componential analysis) ตามแนวคิด Nida (1979) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากพจนานุกรม และสอบถามผู้บอกภาษา

ผลจากการศึกษาพบว่า ในภาษาเวียดนามมีคำที่มีความหมาย หมายถึงการตัดอยู่ 21 คำ ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 มิติ คือ ประเภทสิ่งของ, ลักษณะรูปทรง, อุปกรณ์ และวัตถุประสงค์ ซึ่งแต่ละมิติจะมีอรรถลักษณ์ที่ทำให้คำทั้ง 21 คำมีความหมายแตกต่างกันนั้น

การศึกษาจะเห็นว่าคำที่มีความหมายถึง "ตัด"ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับจัดทำอาหาร และก็มีคำที่มีความหมายถึง "ตัด"ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่บ้าง การศึกษานี้ช่วยให้เห็นมุมมองของคนเวียดนามผ่านภาษา และเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน

Keywords: Ethnosemantics, Vietnamese

1. Introduction

การหาความหมายของคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง วิธีการที่เป็นที่นิยมกันวิธีหนึ่ง คือการดูความหมายของคำจากพจนานุกรม ซึ่งจะพบการอธิบายความหมายของคำคำหนึ่งโดยใช้คำที่ใกล้เคียงเพื่อใช้อธิบายความหมายนั้น ตัวอย่างเช่น

(ก) หั่น หมายถึง การ***ตัด***เป็นชิ้นเล็กๆ โดยวางลงบนที่รองรับ
(ข) เชือด หมายถึง ใช้ของมีคม เช่น มีดโกน***ตัด***ให้ลึกเข้าไปในเนื้อ
(ค) ***ตัด*** หมายถึง การทำให้ขาดด้วยวัตถุมีคม

จากตัวอย่าง (ก)-(ค) ข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีการใช้คำว่า ***ตัด*** เพื่ออธิบายความหมายของคำว่าหั่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคำทั้งสองมีความหมายใกล้เคียงกัน การศึกษาเกี่ยวกับคำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน หรือคำที่อยู่ในแวดวงความหมายเดียวกัน สามารถนำแนวคิดทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์มาเพื่ออธิบายความแตกต่างและความสัมพันธ์ของคำเหล่านั้น การองค์ประกอบทางความหมาย (componential analysis) เป็นอีกวิธีที่ถูกนำมาใช้วิเคราะห์ภาษาอย่างแพร่หลาย เพื่อให้ทราบถึงความหมายที่แท้จริงและเพื่อเข้าใจระบบความคิดและการมองโลกของผู้ใช้ภาษานั้นๆ

การศึกษาเกี่ยวกับคำและความหมายที่ใช้แนวทางด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ในประเทศไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคำเรียกญาติ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์,2533) คำศัพท์ในการประกอบอาหาร (ศุภาภาส คำโตนด, 2549), (นูรอา สะมะแอและนันทนา วงษ์ไทย,2560) ชื่ออาหารในกลุ่มท้องถิ่นต่างๆ (ชนกพร อังศุวิริยะ,2557), (รัตนา จันทร์เทาว์และเชิดชัย อุดมพันธุ์, 2560) เพื่ออธิบายระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษานั้น การศึกษาคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันโดยใช้แนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เท่าที่สำรวจพบยังมีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลุ่มคำในภาษาเวียดนามที่มีความหมายใกล้เคียงกัน โดยสนใจศึกษากลุ่มคำที่มีขอบเขตความหมาย ความหมายถึง “ตัด” เพราะคำกลุ่มนี้เป็นคำที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน การศึกษาจะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาที่เป็นชาวต่างประเทศเข้าใจความหมายและวิธีการใช้คำอย่างถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจมุมมองของผู้ใช้ภาษานั้นผ่านภาษาอีกด้วย

2. Method

งานชิ้นนี้ใช้กรอบแนวคิดด้าน การวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) โดยวิเคราะห์หาความหมายย่อยหรืออรรถลักษณ์ที่ประกอบขึ้นเป็นความหมายของคำคำหนึ่ง และวิเคราะห์ความแตกต่างของอรรถลักษณ์ที่ทำให้คำเหล่านั้นมีความหมายที่แตกต่างกัน

Nida (1979) ได้กล่าวถึงหลักและแนวคิดการวิเคราะห์อรรถลักษณ์ว่าควรระบุอรรถลักษณ์ที่จำเป็นและพอเพียง (necessary and sufficient feature) ในการจำแนกความหมายจากคำหนึ่งคำกับอีกคำหนึ่งที่อยู่ในแวดวงความหมายคำศัพท์เดียวกัน โดยอรรถลักษณ์ต้องมีความสัมพันธ์กับคำอื่นด้วยไม่ใช่อรรถลักษณ์ที่พบในคำเพียงคำเดียวและอรรถลักษณ์จะต้องมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างเป็นระบบ

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2525: 319-323) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบว่า เริ่มจากการวิเคราะห์ความหมายของคำ หามิติความแตกต่างของคำและพิจารณาหาอรรถลักษณ์ในแต่ละมิติ การวิเคราะห์อรรถลักษณ์ให้กำหนดค่าเป็น 2 ค่า (binary value) โดยใช้เครื่องหมาย + และ - อยู่หน้าอรรถลักษณ์ที่อยู่ภายในเครื่องหมาย [ ]

ตัวอย่าง การวิเคราะห์องค์ประกอบของ คำว่า พ่อ และ แม่

พ่อ	แม่
± มนุษย์	± มนุษย์
+ มีลูก	+ มีลูก
+ ชาย	- ชาย

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า คำว่า พ่อ กับ แม่ มี 3 อรรถลักษณ์ และมีอรรถลักษณ์ร่วมกัน 2 อรรถลักษณ์ คือ [± มนุษย์] และ [+ มีลูก] แต่มีอรรถลักษณ์ที่แตกต่างกัน คือ [+ ชาย] และ [- ชาย] ทำให้คำทั้งสองคำมีความหมายต่างกัน โดยเครื่องหมาย + และ - หน้าอรรถลักษณ์ที่อยู่ภายในเครื่องหมาย [ ] นั้น คำแสดงว่า พ่อ เป็นเพศชาย ส่วนคำว่า แม่ ไม่ใช่เพศชาย

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549:38) อธิบายถึงหลักการที่สำคัญ 5 ประการ ที่ใช้วิเคราะห์ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ คือ

1) คำในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ ดังนั้น การวิเคราะห์คำจะทำให้เห็นและเข้าใจมโนทัศน์ ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจระบบความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้

2) ข้อมูลที่ใช้ต้องได้มาอย่างธรรมชาติ และเป็นวัตถุวิสัย

3) เน้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ

4) ผู้วิเคราะห์ต้องใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้

5) เป้าหมายของการวิเคราะห์ คือ การตีแผ่ระบบความรู้จากมุมมองของชาวบ้านไม่ใช่จากมุมมองของผู้วิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์มีหลายวิธี แต่วิธีที่นิยมใช้กัน คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) และ การจัดจำพวกแบบชาวบ้าน (folk taxonomy) ทั้งนี้ งานชิ้นนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาวิเคราะห์คำภาษาเวียดนามที่มีขอบเขตความหมายหมายถึง “ตัด”

3. Data collection

การศึกษาครั้งนี้ เบื้องต้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำศัพท์จากพจนานุกรม ดูความหมายและหาคำที่เกี่ยวข้อง พร้อมประโยคตัวอย่างในการใช้ของแต่ละคำมาบันทึกไว้ และหลังจากนั้นได้คำศัพท์ที่ได้รวบรวมไว้ไปพูดคุยกับผู้หญิงคนเวียดนาม จำนวน 2 คนที่มีอาชีพเป็นแม่บ้าน และจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ข้อมูลคำศัพท์เพิ่มเติมเป็นจำนวนมากจึงได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาคัดเลือก เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป โดยผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะกลุ่มคำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” คือคำที่มีความหมายว่า ทำให้ขาดหรือแยกออกจากกันด้วยวัตถุมีคมเท่านั้น โดยไม่นำคำที่มีความหมายอื่นมาวิเคราะห์ เช่น คำว่า ตัด ในภาษาเวียดนาม มีคำว่า cắt หมายถึง การทำให้ขาดด้วยของมีคม และ คำว่า may หมายถึงการตัดเสื้อผ้า หรือการตัดรองเท้า ผู้วิจัยไม่ได้นำคำว่า may มาวิเคราะห์เพราะการตัดเสื้อผ้า หรือการตัดรองเท้าเป็นคำที่ใช้อธิบายครอบคลุมถึงขั้นตอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น กระบวนการวัดขนาด การตัดและการเย็บ และการศึกษาครั้งนี้ก็ไม่ได้นำคำที่เป็นภาษาถิ่นมาวิเคราะห์ เพราะข้อมูลคำที่เป็นภาษาถิ่นหลายคำผู้บอกภาษาไม่รู้จักและไม่สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้ รวมทั้งปรากฏอยู่ในพจนานุกรมที่ไม่แพร่หลายมีเพียงบางฉบับเท่านั้นที่ปรากฏคำเหล่านั้น จึงไม่สามารถตรวจสอบความหมายที่แท้จริงได้ ผู้วิจัยจึงไม่นำมาวิเคราะห์

4. Results

จากการศึกษาพบว่า คำในภาษาเวียดนามที่อยู่ในขอบเขตความหมาย “ตัด”[1] มีทั้งหมด 21 คำ ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางคำและความหมายภาษาเวียดนาม

คำ	ความหมาย
1. Băm /bam1/	chặt liên tiếp và nhanh tay cho nát nhỏ ra ฟันต่อเนื่องและเร็วให้เป็นชิ้นเล็ก
2. Bổ /bo4/	giơ cao và giáng mạnh cho lưỡi sắc cắm sâu xuống làm cho tách ra, vỡ ra ยกสูงและกระแทกอย่างแรงลงมาด้วยใบมีดมีคมทำให้แยกออกแตกออก
3. Cắt /kat5/	làm cho đứt bằng vật sắc ทำให้ขาดด้วยของมีคม
4. Chặt /chat6/	làm đứt ngang ra bằng cách dùng vật có lưỡi sắc giáng mạnh xuống ทำให้ขาดในแนวขวางด้วยการใช้ใบมีดมีคมกระแทกลงมาอย่างแรง
5. Chẻ	tách theo chiều dọc thành từng mảnh, từng thanh

[1] กลุ่มคำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” คือคำที่มีความหมาย ทำให้ขาดหรือแยกออกจากกันด้วยวัตถุมีคม

/chEɛ4/	เลาะตามแนวตั้งเป็นชิ้นๆ แต่ละเส้น
6. Chém /chEm5/	làm cho đứt bằng cách bổ mạnh lưỡi gươm, lưỡi dao vào ทำให้ขาดด้วยวิธีการผ่าอย่างแรงด้วยมีดดาบ,ใบมีดเข้าไป
7. Cứa /kɨə5/	làm đứt bằng vật có cạnh sắc, thường bằng cách day đi day lại nhiều lần trên bề mặt ทำให้ขาดด้วยวัตถุมีคม มักจะถูไปถูมาหลายครั้งในส่วนด้านบน/ด้านหน้า
8. Đốn /don5/	làm đứt thân cây, cành cây (thường với số lượng nhiều) bằng vật sắc, để lấy gỗ, lấy củi ทำให้ขาดจากต้น จากกิ่งก้าน (มักใช้กับปริมาณมาก) ด้วยวัตถุมีคมเพื่อเอาไม้เอาฟืน
9. Gọt /ɣɔt6/	cắt bỏ lớp mỏng bao bên ngoài ตัดชั้นนอกออกแบบบางๆ
10. Lạng /laŋ6/	đưa ngang lưỡi dao vào để cắt lấy những lớp mỏng ใช้มีดมีคมตัดแนวนอนเพื่อตัดเป็นชั้นบางๆ
11. Lọc /lɔk6/	tách riêng ra để lấy cái phù hợp với yêu cầu ทำให้แยกออกจากกันเพื่อให้ได้สิ่งตรงตามต้องการ
12. Mổ /mo4/	Dùng dao rạch lớp bên ngoài của một bộ phận của cơ thể rồi mở rộng ra ใช้มีดกรีด/ปาดส่วนนอกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายเพื่อเปิดออก
คำ	**ความหมาย**
13. Pha /fa1/	cắt, xẻ một khối nguyên ra thành từng phần để tiện sử dụng vào một mục đích nào đó ตัด, แบ่งเป็นแต่ละส่วนเพื่อสะดวกในการใช้กับวัตถุประสงค์นั้นๆ
14. Phát /fat5/	làm đứt ngang ra cả loạt bằng cách dùng lưỡi dao dài lia mạnh ทำให้ขาดออกทั้งชุดแนวนอนด้วยใบมีดยาว
15. Rạch /rach6/	làm cho đứt thành đường trên bề mặt, bằng vật sắc ทำให้ขาดเป็นเส้นบนผิวด้านบน/ด้านหน้าด้วยของมีคม
16. Tách /tach5/	làm cho rời hẳn ra, không còn gần hoặc gắn liền với nhau thành một khối nữa ทำให้แยกออกจากกัน กลายเป็นอีกหนึ่งชิ้น
17. Thái /thai5/	cắt (vật mềm) thành miếng mỏng hoặc nhỏ bằng dao ตัดของอ่อนเป็นชิ้นบางหรือเล็กด้วยมีด
18. Tỉa /tia4/	nhổ bớt, cắt bớt đi để cho thưa, cho gọn ทำให้เล็ก,ตัดออกให้ได้รูปทรง,ให้เรียบร้อย

19. Vạc /vak6/	làm cho đứt, lìa ra bằng cách đưa nhanh lưỡi sắc theo chiều nghiêng trên bề mặt ทำให้ขาดออกจากกันด้วยใบมีดแนวเฉียงอย่างรวดเร็ว
20. Xén /xEn5/	cắt cho đứt gọn (thường là chỗ không cần thiết để cho bằng nhau ตัดออกให้เรียบร้อย (มักใช้กับส่วนที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เท่ากัน)
21. Xẻo /xEw4/	cắt gọn ra một miếng, một phần nhỏ ตัดออกเป็นชิ้นเล็ก, เป็นส่วนเล็ก

* ใช้ระบบการถ่ายถอดเสียงวรรณยุกต์ภาษาเวียดนามของ Đoàn Thiện Thuận (1999)

วรรณยุกต์ Thanh Ngang เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 1

วรรณยุกต์ Thanh Huyền เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 2

วรรณยุกต์ Thanh Ngã เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 3

วรรณยุกต์ Thanh Hỏi เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 4

วรรณยุกต์ Thanh Sắc เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 5

วรรณยุกต์ Thanh Nặng เครื่องหมายแทนวรรณยุกต์ คือ 6

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความหมายตามพจนานุกรมเวียดนาม ตัวอย่างการใช้ภาษา และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษามาวิเคราะห์เพื่อพยายามเทียบเคียงความหมายภาษาเวียดนามกับภาษาไทย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางเทียบเคียงความหมายภาษาไทยและภาษาเวียดนาม

คำภาษาเวียดนาม	เทียบเคียงความหมายภาษาไทย
1. Băm /bam1/	สับ
2. Bổ /bo4/	เฉาะ
3. Cắt /kat5/	ตัด
4. Chặt /chat6/	ฟัน
5. Chẻ /chEɴ4/	จักหรือลอก
6. Chém /chEm5/	ฟันหรือจาม (คน)
7. Cứa /kɨə5/	เถือ
8. Đốn /don5/	ตัดหรือฟัน (ต้นไม้)
9. Gọt /ɣɔt6/	ปาด
10. Lạng /laN6/	แล่
11. Lọc /lɔk6/	แล่(มันสัตว์)
12. Mổ /mo4/	ผ่า
13. Pha /fa1/	ชำแหละ
14. Phát /fat5/	ราน(ต้นไม้)
15. Rạch /rach6/	กรีด
16. Tách /tach5/	เลาะ(หนัง)
17. Thái /thai5/	หั่น
18. Tỉa /tia4/	ลิด
19. Vạc /vak6/	เลาะ(ออกจากระดูก)ใช้มีดแบบทแยง
20. Xén /xEn5/	เจียน
21. Xẻo /xEw4/	เฉือน

จากการเทียบเคียงความหมายจะเห็นได้ว่า ในภาษาเวียดนามจะมีคำที่ใช้กับการแล่ และการเลาะที่เฉพาะเจาะจงลงไปมากกว่าภาษาไทย กล่าวคือภาษาไทยสามารถใช้คำว่าแล่ในการแล่หนัง แล่มัน หรือการตัด

ออกเป็นแผ่นบางๆ แต่ภาษาเวียดนามจะมีคำใช้ว่า Lạng หมายถึงการแล่แบบบางๆ Lọc หมายถึงการแล่มันสัตว์ออก Tách หมายถึงการเลาะหนัง และ Vạc หมายถึงการเลาะออกจากกระดูก

การวิเคราะห์องค์ประกอบความหมายของคำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” ในภาษาเวียดนาม จำนวน 21 คำดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีมิติที่แตกต่างกันมีอยู่ 4 มิติ ได้แก่ ประเภทสิ่งของ,ลักษณะรูปทรง, อุปกรณ์และ วัตถุประสงค์ ซึ่งในแต่ละมิติมีอรรถลักษณ์แตกต่างกัน ดังนี้

1.) มิติประเภทสิ่งของ คือ มิติที่แสดงถึงประเภทของวัตถุที่ถูกทำให้ขาด ซึ่งมิตินี้ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ จำนวน 6 อรรถลักษณ์ ได้แก่ [+เนื้อสัตว์/สัตว์], [+ผักผลไม้], [+ใบไม้ต้นไม้], [+คน], [+อาหาร], [+สิ่งของ]

2.) มิติลักษณะรูปทรง คือ มิติที่บอกถึงผลของการตัดว่าวัตถุหรือสิ่งเหล่านั้นมีรูปทรงเป็นอย่างไร ซึ่งมิตินี้ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ จำนวน 5 อรรถลักษณ์ ได้แก่ [+ชิ้น], [+แผ่นบางๆ], [+เส้น], [+ขนาดเล็ก/ละเอียด], [+แยกออกจากกัน]

3.) มิติอุปกรณ์ คือ มิติที่แสดงถึงเครื่องมือที่ใช้ในการทำให้ขาด ซึ่งมิตินี้ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ จำนวน 4 อรรถลักษณ์ ได้แก่ [+มีดขนาดใหญ่], [+มีดขนาดเล็ก], [+กรรไกร], [+เครื่องมือ]

4.) มิติวัตถุประสงค์ คือ มิติที่แสดงเป้าหมายของการตัด ซึ่งมิตินี้ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ จำนวน 2 อรรถลักษณ์ ได้แก่ [+จัดเตรียมทำอาหาร], [+การดำเนินชีวิตประจำวัน]

คำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” ในภาษาเวียดนาม จำนวน 21 คำมีมิติความแตกต่างและอรรถลักษณ์ดังแสดงให้เห็นได้ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตารางสรุปองค์ประกอบทางความหมายของกลุ่มคำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” ในภาษาเวียดนาม

คำภาษาเวียดนาม	ประเภทสิ่งของ						ลักษณะรูปร่าง					อุปกรณ์				วัตถุประสงค์	
	เนื้อสัตว์/สัตว์	ผัก/ผลไม้	ใบไม้/	คน	อาหาร	สิ่งของ	ชิ้น	แผ่นบางๆ	เส้น	ขนาด	แยกออก	มีดขนาดใหญ่	มีดขนาด	กรรไกร	เครื่องมือ	การจัดเตรียม	การดำเนิน
1. Băm	√									√		√				√	
	√									√					√	√	
		√							√			√				√	
2. Bổ		√									√	√				√	
3. Cắt						√					√			√			√
						√					√				√		√
					√		√							√		√	
4. Chặt	√						√					√				√	
5. Chẻ			√						√			√					√
		√							√						√	√	
6. Chém				√							√	√					√
7. Cứa	√										√	√				√	
8. Đốn			√								√	√					√

9. Gọt		√					√						√			√	
คำภาษาเวียดนาม	**ประเภทสิ่งของ**						**ลักษณะรูปร่าง**					**อุปกรณ์**				**วัตถุประสงค์**	
	เนื้อสัตว์/สัตว์	ผัก/ผลไม้	ใบไม้/	คน	อาหาร	สิ่งของ	ชิ้น	แผ่นบางๆ	เส้น	ขนาด	แยกออก	มีดขนาดใหญ่	มีดขนาด	กรรไกร	เครื่องมือ	การจัดเตรียม	การดำเนิน
10. Lạng	√							√				√				√	
11. Lọc	√										√	√				√	
12. Mổ				√							√		√				√
	√										√	√					√
13. Pha	√						√					√				√	
14. Phát			√								√						
15. Rạch						√					√				√		√
16. Tách	√							√				√				√	
17. Thái	√						√					√				√	
		√					√						√			√	
					√		√						√			√	
18. Tỉa			√								√	√					√
19. Vạc	√										√	√				√	
20. Xén			√								√		√				√
21. Xẻo	√						√					√				√	

5. Conclusion and Discussion

ผลการศึกษาคำที่มีขอบเขตความหมาย หมายถึง “ตัด” ในภาษาเวียดนาม โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายพบว่า มิติประเภทสิ่งของ และมิติลักษณะรูปทรง เป็นมิติที่มีอรรถลักษณ์หลากหลายและอรรถลักษณ์เหล่านั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญในกำหนดขอบเขตความหมายของคำแต่ละคำ เช่น

คำว่า Băm ‘สับ’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+ผัก/ผลไม้] [+เป็นเส้น] [+มีดขนาดใหญ่] [+การจัดเตรียมอาหาร]

คำว่า Bổ ‘เฉาะ’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+ผัก/ผลไม้] [+แยกออกจากกัน] [+มีดขนาดใหญ่] [+การจัดเตรียมอาหาร]

คำว่า Chém ‘ฟัน’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+คน] [+แยกออกจากกัน] [+มีดขนาดใหญ่] [+การดำเนินชีวิตประจำวัน]

คำว่า pha ‘ชำแหละ’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+สัตว์/เนื้อสัตว์] [+เป็นชิ้น] [+มีดขนาดใหญ่] [+การจัดเตรียมอาหาร]

คำว่า Tách ‘เลาะ’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+สัตว์/เนื้อสัตว์] [+แผ่นบางๆ] [+มีดขนาดใหญ่] [+การจัดเตรียมอาหาร]

คำว่า Xén ‘เจียน’ ประกอบด้วยอรรถลักษณ์ [+ใบไม้/ต้นไม้] [+แยกออกจากกัน] [+มีดขนาดเล็ก] [+การดำเนินชีวิตประจำวัน]

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้ใช้ภาษาเวียดนามให้ความสำคัญกับสิ่งของหรือวัตถุดิบที่เป็นต้นทางและผลลัพธ์ซึ่งก็คือมิติลักษณะรูปทรงที่เป็นปลายทาง

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ามีคำอยู่จำนวนหนึ่งในภาษาเวียดนามที่มีอรรถลักษณ์ในมิติต่างๆของมากกว่าหนึ่งอรรถลักษณ์ ได้แก่ Băm ‘สับ’, Cắt ‘ตัด’, Chẻ ‘จักหรือลอก’, Mổ ‘ผ่า’ และ Thái ‘หั่น’ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

คำว่า Băm ในภาษาเวียดนาม มีความหมายว่า สับ ซึ่งสามารถใช้ได้กับเนื้อสัตว์ และผลไม้(มะละกอ) โดยรูปทรงของการสับเนื้อสัตว์กับผลไม้จะแตกต่างกัน การสับเนื้อสัตว์จะเป็นรูปทรงขนาดเล็กหรือละเอียด ส่วนการสับมะละกอจะมีลักษณะเป็นเส้น นอกเหนือจากนี้ คำว่า Băm ยังมีการอุปกรณ์ที่ใช้สับทั้งมีดและเครื่องมือซึ่งน่าจะเป็นวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนไปจึงทำให้อรรถลักษณ์ในมิติอุปกรณ์ของคำว่า Băm เพิ่มขึ้นมา

คำว่า Cắt ในภาษาเวียดนาม มีความหมายว่า ตัด ซึ่งเป็นคำที่สามารถใช้กับการตัดสิ่งต่างๆได้หลายอย่างไม่ว่าจะเป็น กระดาษ,ผ้า,ผม ฯ รวมไปถึงสามารถใช้ได้กับอาหารได้ด้วย เนื่องจากว่าคนเวียดนามมีการใช้กรรไกรในการเตรียมอาหารด้วยนอกเหนือจากมีดและเครื่องมืออื่นๆ ภาพที่จะเห็นได้ทั่วไปในเวียดนามตามร้านอาหารข้างทางคือแม่ค้าใช้กรรไกรตัดปอเปี๊ยะทอดให้เป็นคำๆ ก่อนยกมาบริการ

คำว่า Chẻ ในภาษาเวียดนาม มีความหมายครอบคลุมทั้งคำว่า จักและลอกในภาษาไทย ซึ่งคำว่า Chẻ จะใช้กับการจักตอกเป็นเส้นๆ หรือการลอกผัก(ผักบุ้ง)ด้วยเครื่องมือออกมาเป็นเส้นบาง เพื่อนำไปผัดหรือยำหรือนำมากินแกล้ม ซึ่งเมื่อสมัยก่อนนานมาแล้วคนเวียดนามก็นิยมให้มีดขูดลอกผักออกมาเป็นเส้นบางๆ แต่ปัจจุบันมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกจึงมาใช้เครื่องมือกัน ดังนั้น คำว่า Chẻ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์อรรถลักษณ์ในมิติอุปกรณ์เป็นเครื่องมือมากกว่าจะเป็นมีด

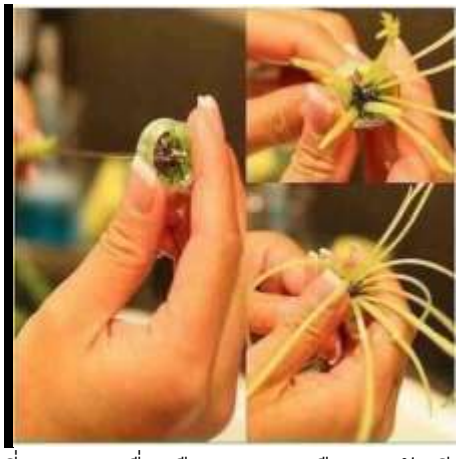

ภาพที่ 1 ภาพเครื่องมือการลอกหรือซอยผักเวียดนาม[2]

คำว่า Mổ ในภาษาเวียดนาม มีความหมายว่า ผ่า ซึ่งสามารถใช้ได้กับสัตว์และคน หากใช้กับสัตว์อุปกรณ์จะเป็นมีดขนาดใหญ่ แต่ถ้าใช้กับคนหมายถึงการผ่าตัดซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการผ่าตัดจะมีขนาดเล็กกว่ามีดที่ใช้ผ่าท้องหรือตัวสัตว์ จึงทำให้คำว่า Mổ มีอรรถลักษณ์มากกว่าหนึ่งอรรถลักษณ์ในสองมิติ คือ มิติสิ่งของ และมิติอุปกรณ์

คำว่า Thái ในภาษาเวียดนาม มีความหมายว่า หั่น ซึ่งสามารถใช้กับวัตถุดิบได้หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นเนื้อสัตว์ ผักผลไม้ และอาหาร จึงทำให้อรรถลักษณ์ในมิติสิ่งของและมิติอุปกรณ์ของคำนี้มีมากกว่าหนึ่ง ส่วนอรรถลักษณ์ในมิติอื่นๆก็จะมีความคล้ายคลึงกันคือ มิติลักษณะรูปทรง คือ [+ชิ้น] มิติอุปกรณ์ [+การจัดเตรียมอาหาร]

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ช่วยให้เห็นมุมมองของคนเวียดนามในด้านการใช้คำที่มีความหมาย ตัด ว่าคำเหล่านั้นจะแตกต่างกันเมื่อใช้ประเภทสิ่งของที่ต่างกัน หรือผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะรูปทรงของสิ่งของที่ต่างกัน และยังสะท้อนให้เห็นอีกว่าวิวัฒนาการเครื่องไม้เครื่องมือต่างๆที่เพิ่มขึ้นมาจากอดีต ทำให้วิธีการบางอย่างลดน้อยหายไป ซึ่งเป็นผลพวงให้อรรถลักษณ์ของมิติด้านอุปกรณ์เปลี่ยนไปตามกาลเวลา

คำที่มีความหมายถึงการตัด ในภาษาเวียดนาม ส่วนใหญ่จะเป็นทางด้านการจัดเตรียมทำอาหาร ซึ่งสะท้อนมาจากรากฐานทางวัฒนธรรมด้านอาหารที่มีมาอย่างยาวนานและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

[2]ที่มาภาพ https://www.sendo.vn/dao-che-rau-muong-20394631.html?traffic_id=0jcQF72ScBTfPCjNuqJ7EDZnJOC7SvfacSKTwvQL4c4kg4ki&utm_medium=affiliate&utm_source=accesstrade&aff_sid=0jcQF72ScBTfPCjNuqJ7EDZnJOC7SvfacSKTwvQL4c4kg4ki

6. References

ภาษาไทย

ชนกพร อังศุวิริยะ. (2557).การวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่ออาหารภาษาไทยท้องถิ่นภาคใต้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.*วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร.*6(1), 17-30.

นูรอา สะมะแอและนันทนา วงษ์ไทย. (2560).การศึกษาคำเรียกการทำอาหารหวานในภาษามลายูปาตานีเชิงอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์,*วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร วิทยาเขตหาดใหญ่*. 9(2), 140-164.

เพียรศิริ วงศ์วิภานนท์. (2525). *เอกสารการสอนและแบบฝึกหัดปฏิบัติชุดภาษาไทย 3 หน่วยที่13*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 319-323.

รัตนา จันทร์เทาว์และเชิดชัย อุดมพันธุ์. (2560). ชื่ออาหารท้องถิ่นอีสานและภาคใต้: มุมมองด้านอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์.*วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร วิทยาเขตหาดใหญ่*. 9(1), 63-89.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). ลักษณะสำคัญบางประการในวัฒนธรรมไทยที่แสดงโดยคำเรียกญาติ.*ภาษาและวรรณดีไทย*. 7(1).

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). *อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์: วิธีการศึกษาเพื่อเข้าถึงระบบปริชานของมนุษย์.* กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. 38.

ภาษาอังกฤษ

Kumtanode, S. (2006). *Thai regional cooking terms: An ethnosemantic study*. Mahidol University, Bangkok.

Nida, E. A. (1979). *Componential analysis of meaning: An Introduction to semantic structures*. The Hague: Mouton.

ภาษาเวียดนาม

Đặng Chấn Liêu và bạn. (1999). *Từ điển Việt-Anh.* Nhà xuất bản thành phố Hồ Chí Minh.

Đoàn Thiện Thuận. (1999). Ngữ âm tiếng Việt. Hà Nội: Đại học quốc gia.

Nguyễn Đình Hoa. (1993). *Từ điển Việt-Anh.* Nhà xuất bản Giáo dục.

Nguyễn Sanh Phúc. (2000). Từ điển Việt-Anh. Nhà xuất bản Văn hóa thông tin.

เวปไซต์

http://tratu.soha.vn/dict/vn_vn/

http://www.royin.go.th/dictionary/

https://www.sendo.vn/dao-che-rau-muong-20394631.html?traffic_id=0jcQF72ScBTfPCjNuqJ7EDZnJOC7SvfacSKTwvQL4c4kg4ki&utm_medium=affiliate&utm_source=accesstrade&aff_sid=0jcQF72ScBTfPCjNuqJ7EDZnJOC7SvfacSKTwvQL4c4kg4ki